Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU MÄÄRUS (kümnes koda)

18. veebruar 2016*

Eelotsusetaotlus — Euroopa Kohtu kodukorra artikli 53 lõige 2 ja artikkel 99 — Maanteevedu — Juhi puhkeperiood — Liikmesriigi õigusnormid, mis jätavad tööreisil töötaja ilma kindlasummalisest majutuskulude hüvitisest, kui tööandja tagab majutuse omal kulul — Veoautojuhi sõidukis majutamise võimalik kaasamine

Kohtuasjas C-325/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Wrocław'i Wrocław-Śródmieście ringkonnakohus, Poola) 6. mai 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 1. juulil 2015, menetluses

Z. Ś.,

Z. M.,

M. P.

versus

X,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, kohtunikud E. Levits ja M. Berger (ettekandja),

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lõpetada kohtuasi põhistatud määrusega vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 53 lõikele 2 ja artiklile 99,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: poola.

määruse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85 (ELT L 102, lk 1), artikli 8 lõiget 8.

2 Taotlus on esitatud ühelt poolt rahvusvahelisi vedusid tegevate sõidukijuhtide Ś., M. ja P. ning teiselt poolt nende endise tööandja X vahel tekkinud vaidluses seoses viimase keeldumisega maksta neile teatavaid hüvitisi nende sõidukis veedetud ööde eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Määruse nr 561/2006 artikkel 4 sätestab:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

c) *juht* – isik, kes juhib sõidukit, isegi lühiajaliselt, või kes oma kohustuste osana sõidab kaasa selleks, et olla vajaduse korral kättesaadav sõiduki juhtimiseks;

[...]

f) *puhkeaeg* – mis tahes katkestamatu ajavahemik, mida juht võib vabalt kasutada;

g) *ööpäevane puhkeperiood* – ööpäevane ajavahemik, mida juht võib vabalt kasutada ja mis hõlmab „regulaarset ööpäevast puhkeperioodi“ ja „lühendatud ööpäevast puhkeperioodi“:

— *regulaarne ööpäevane puhkeperiood*: vähemalt 11tunnine puhkeperiood. Seda regulaarset ööpäevast puhkeperioodi võib aga jaotada ka kahte ossa, kusjuures esimene osa peab hõlmama vähemalt kolmetunnist katkematut ajavahemikku ja teine osa vähemalt üheksatunnist katkematut ajavahemikku;

— *lühendatud ööpäevane puhkeperiood*: vähemalt 9tunnine, kuid lühem kui 11tunnine puhkeperiood;

h) *iganädalane puhkeperiood* – iganädalane ajavahemik, mida juht võib vabalt kasutada ja mis hõlmab regulaarset iganädalast puhkeperioodi või lühendatud iganädalast puhkeperioodi:

— *regulaarne iganädalane puhkeperiood*: vähemalt 45tunnine puhkeperiood,

— *lühendatud iganädalane puhkeperiood*: puhkeperiood, mis on lühem kui 45 tundi, mida saab vastavalt artikli 8 lõikes 6 sätestatud tingimustele lühendada minimaalselt 24 järjestikuse tunnini;

i) *nädal* – ajavahemik alates 00.00 esmaspäeval ja lõpetades 24.00 pühapäeval;

[…]“

4 Määruse nr 561/2006 artikli 8 lõikes 8 on ette nähtud:

„Juhi valikul võib ööpäevaseid puhkeperioode ja vähendatud iganädalasi puhkeperioode, mida ei kasutata sõiduki tavalises paiknemiskohas, veeta sõidukis, kui see on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks ega liigu.“

Poola õigus

5 Töö- ja sotsiaalpoliitika ministri 19. detsembri 2002. aasta määruse, mis käsitleb nende hüvitiste summat ja nende kindlaksmääramise tingimusi, mis on riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike asutuste töötajatel töölähetuse korral välisriiki (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju – *Dziennik Ustaw*, edaspidi „*Dz. U.*“ 2002, nr 236, jrk nr 1991) (edaspidi „19. detsembri 2002. aasta määrus“), artikli 9 lõige 1 ning töö- ja sotsiaalpoliitika ministri 29. jaanuari 2013. aasta määruse, mis käsitleb hüvitisi, mis on riigi või kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslike asutuste töötajatel töölähetuse korral välisriiki (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej –, *Dz.U*. 2013, jrk nr 167) (edaspidi „29. jaanuari 2013. aasta määrus“), artikli 16 lõige 1 näevad ette, et välisriigis toimuva tööreisi tõttu töötajal tekkinud majutuskulud hüvitatakse arvel märgitud summas, kusjuures hüvitamisele kuuluva summa ülempiir on sätestatud asjassepuutuval ajavahemikul kehtivate määruste lisas.

6 Nende artiklite lõikes 2 on sätestatud, et kui töötaja ei ole arvet esitanud, on tal õigus saada kindlasummalist hüvitist 25% nende sätete lõikes 1 nimetatud maksimaalsest summast.

7 Nende artiklite lõike 4 kohaselt ei ole nende lõiked 1 ja 2 kohaldatavad juhul, kui tööandja tagab majutuse omal kulul.

8 16. aprilli 2004. aasta juhtide tööajaseaduses (ustawie o czasie pracy kierowców – *Dz.U*. 2012, jrk nr 1155) (edaspidi „juhtide tööajaseadus“) on sätestatud, et töösuhtes olevate juhtide suhtes kohaldatakse lisaks tööaega reguleerivatele õigusnormidele määruses nr 561/2006 sätestatud sõidukite sõiduaega reguleerivaid norme vaheaegade ning kohustuslike puhkeperioodide kohta.

9 Juhtide tööajaseaduse artikli 14 lõikes 1 on ette nähtud, et juhil on õigus vähemalt 11 tunnisele järjestikusele puhkeajale ööpäevas. Igapäevase puhkeaja võib juht – välja arvatud kõnealuse seaduse peatükis 4a nimetatud juhid, kes teevad kuni 50 kilomeetri pikkuseid liinisõite – veeta sõidukis, kui see ei liigu ja on varustatud magamisasemega.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

10 Eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasja hagejad töötasid ajavahemikul 2011–2013 X-i juures rahvusvahelisi autovedusid teostavate üle 12 tonni kaaluvate veoautode juhtidena. Nad nõudsid X-ilt teatavate kindlate summade maksmist nende sõidukite kabiinides – mis olid mõeldud ka magamiseks – välismaal veedetud ööde eest.

11 Nende töölepingute alusel oli hagejatel õigus saada põhipalka, kindlas summas hüvitist öösel töötamise eest ja kindlas summas hüvitist ületunnitöö eest.

12 Kogu nende lepingute kehtivuse ajal keeldus tööandja maksmast hagejatele kindlasummalist hüvitist sõidukites veedetud ööde eest, põhjendades seda sellega, et ta oli neile taganud tasuta majutuse asjaomase sõiduki kabiinis.

13 Eelotsusetaotlusest nähtub, et põhikohtuasja vaidluse ese puudutab ainult õigusi, mis neil juhtidel on nende tööandja ees seoses majutuskulude hüvitamisega riigisiseses õiguses kindlaks määratud tingimustel.

14 Neil tingimustel otsustas Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Wrocław'i Wrocław-Śródmieście ringkonnakohus, töö- ja sotsiaalkindlustuse osakond) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 561/2006 artikli 8 lõiget 8, mis sätestab, et juhi valikul võib ööpäevaseid puhkeperioode ja vähendatud iganädalasi puhkeperioode, mida ei kasutata sõiduki tavalises paiknemiskohas, veeta sõidukis, kui see on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks ega liigu, tuleb tõlgendada nii, et kui tööandja (veoettevõtja) annab töötaja (juht) tasuta kasutusse magamisaseme sõiduki kabiinis, on nimetatud sättega vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis on sätestatud 19. detsembri 2002. aasta määruse (mida on muudetud ja mis on kohaldatav kuni 28. veebruarini 2013) artikli 9 lõikes 4 ning 29. jaanuari 2013. aasta määruse (kohaldatav alates 1. märtsist 2013) artikli 16 lõikes 4, mille tulemusena on töötajal seega õigus saada majutuskulude eest hüvitist tingimustel, mis on kindlaks määratud 19. detsembri 2002. aasta määruse artikli 9 lõigetes 1–3 ja 29. jaanuari 2013. aasta määruse artikli 16 lõigetes 1–3, või töölepingus, kollektiivlepingus või muudes tööõiguse eeskirjades kindlaks määratud soodsamatel tingimustel ja suuremas summas?

2. Kas määruse nr 561/2006 artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et juhi valikul võib määruse artikli 4 punktides f ja i määratletud puhkeperioode, mida ei kasutata sõiduki tavalises paiknemiskohas, veeta sõidukis, kui see on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks ega liigu?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

15 Kodukorra artikli 99 alusel võib Euroopa Kohus juhul, kui eelotsuse küsimusele antav vastus ei tekita põhjendatud kahtlust, igal ajal ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist lahendada kohtuasja põhistatud määrusega.

16 Käesolevas asjas tuleb esimesele küsimusele vastamiseks seda sätet kohaldada.

17 Nimetatud küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust selle kohta, kas määruse nr 561/2006 artikli 8 lõiget 8 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, milles on ette nähtud need tingimused, millistel sõidukijuht võib nõuda tema kutsetegevuses tekkinud majutuskulude hüvitamist.

18 Sellega seoses tuleb üksnes märkida, et määruse nr 561/2006 artikli 8 lõikes 8 on sätestatud, et juhi valikul võib ööpäevaseid puhkeperioode ja vähendatud iganädalasi puhkeperioode, mida ei kasutata sõiduki tavalises paiknemiskohas, veeta sõidukis, kui see on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks ega liigu.

19 Seega nähtub selle sätte sõnastusest, et säte puudutab ainult juhile tema kutsetegevuses võimaldatavate teatavate puhkeperioodide korraldust, mitte nende puhkeaegade hüvitamist.

20 Sellega seoses tuleb täpsustada, et määrus nr 561/2006, millega ühtlustatakse eelkõige eeskirjad kauba- ja reisijateveoga hõivatud sõidukijuhtide sõiduaegade, vaheaegade ja puhkeperioodide kohta, jättes seejuures riigi seadusandjale võimaluse kehtestada nende juhtide suhtes soodsamad sätted, ei sisalda ühtegi sätet nende hüvitiste kohta, mida sellised juhid võiksid oma kutsetöö käigus saada.

21 Sellest tulenevalt tuleb esimesele küsimusele vastata, et määrusega nr 561/2006 ja eelkõige selle artikli 8 lõikega 8 ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, milles on ette nähtud need tingimused, millistel sõidukijuht võib nõuda tema kutsetegevuses tekkinud majutuskulude hüvitamist.

Teine küsimus

22 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 53 lõikele 2 võib Euroopa Kohus, kui ta ei ole ilmselgelt pädev kohtuasja läbi vaatama või kui taotlus või hagi on ilmselgelt vastuvõetamatu, pärast kohtujuristi ära kuulamist lõpetada kohtuasja igal ajal ja ilma menetlust jätkamata põhistatud määrusega.

23 Käesolevas asjas tuleb teisele küsimusele vastamiseks seda sätet ka kohaldada.

24 Nimetatud küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitust selle kohta, kas määruse nr 561/2006 artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et juhi valikul võib määruse artikli 4 punktides f ja i määratletud puhkeperioode, mida ei kasutata sõiduki tavalises paiknemiskohas, veeta sõidukis, kui see on varustatud magamisasemega iga juhi jaoks ega liigu.

25 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELTL artikliga 267 kehtestatud koostöö raames eeldab vajadus anda liidu õiguse tõlgendus, millest oleks liikmesriigi kohtule kasu, seda, et liikmesriigi kohus on määratlenud faktilise ja õigusliku raamistiku, millega seoses eelotsusetaotluse küsimused on esitatud, või vähemalt selgitab faktilisi hüpoteese, millel need küsimused põhinevad (vt eelkõige kohtumäärus Striani jt, C-299/15, EU:C:2015:519, punkt 22 ja seal viidatud kohtupraktika).

26 Nimelt on Euroopa Kohus pädev otsustama liidu õigusnormide tõlgenduse üle üksnes nende asjaolude põhjal, mis riigisisene kohus on talle esitanud (vt eelkõige kohtumäärus Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Samuti on Euroopa Kohus rõhutanud, kui oluline on riigisisesel kohtul esitada täpsed põhjused, miks ta kahtles liidu õiguse tõlgenduses ja pidas vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused (vt kohtumäärus Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Nimelt, kuna eelotsusetaotlus on aluseks Euroopa Kohtus toimuvale menetlusele, siis on tingimata vajalik, et riigisisene kohus selgitaks ise eelotsusetaotluses põhikohtuasja faktilist ja õiguslikku raamistikku ja vähemalt mingil määral nende liidu õigusnormide valiku põhjusi, mille tõlgendamist ta taotleb, ning seost, mis tema hinnangul on vastavate liidu õigusnormide ja tema menetluses olevas kohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel (vt kohtumäärus Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

29 Need nõuded eelotsusetaotluse sisu kohta, mille põhjal peab Euroopa Kohtul olema võimalik kontrollida lisaks eelotsusetaotluse vastuvõetavusele ka tema pädevust esitatud küsimusele vastata, on otsesõnu esitatud kodukorra artiklis 94, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks ELTL artikli 267 järgse koostöö raames teadma ning millest ta peab rangelt kinni pidama (vt kohtuotsus Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, punkt 19, ja kohtumäärus Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, punkt 21).

30 Lisaks tuleb selles osas rõhutada, et eelotsusetaotluses esitatud teave võimaldab mitte üksnes Euroopa Kohtul anda tarviliku vastuse, vaid annab ka liikmesriikide valitsustele ja teistele huvitatud isikutele võimaluse esitada Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 23 alusel oma seisukohad. Euroopa Kohtu kohustus on tagada, et see võimalus säilib, arvestades asjaolu, et viidatud sätte alusel toimetatakse huvitatud pooltele kätte vaid eelotsusetaotlused (vt eelkõige kohtumäärus Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, punkt 23).

31 Praegusel juhul ei vasta eelotsusetaotlus neile nõuetele.

32 Isegi kui teise küsimuse sõnastuses esineva viite „juhi valikul“ põhjal võib eeldada, et selle küsimusega peetakse silmas kõnealuse artikli lõiget 8, milles niisugust „valikut“ on mainitud, tuleb siiski tõdeda, et eelotsusetaotluse esitanud kohus palub tõlgendada määruse nr 561/2006 artiklit 8, ilma et ta viitaks täpsemalt sellele lõikele, mida tema küsimus puudutab.

33 Peale selle ei selgita eelotsusetaotluse esitanud kohus, miks selle küsimusega taotletud niisuguse sätte tõlgendus – mis käsitleb ööpäevaseid puhkeperioode ja vähendatud iganädalasi puhkeperioode, mida ei kasutata sõiduki tavalises paiknemiskohas ja mida juht võib veeta oma sõidukis – on vajalik tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks.

34 Nimetatud kohus väidab, et määruse nr 561/2006 artikli 8 lõikest 8 ei nähtu selgelt, et see säte puudutab kõiki sama määruse artiklis 4 määratletud puhkeperioodide liike, kuna regulaarseid iganädalasi puhkeperioode selles sõnaselgelt ei esine. Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei esita ühtegi põhjendust tema teisele küsimusele antava vastuse vajalikkuse või tarvilikkuse kohta tema menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks ning ei esita ka ühtegi selgitust selle kohta, miks Euroopa Kohtu poolt teisele küsimusele, mis käesoleval juhul käsitleb määruse nr 561/2006 artiklit 8, antavad vastused võiksid niisuguses menetluslikus kontekstis osutuda selle vaidluse lahendamisel vajalikuks.

35 Järelikult ei vasta eelotsusetaotlus käesoleva kohtumääruse punktides 25–30 sedastatud nõuetele, see tähendab, et see ei ole piisavalt selge ja täpne selleks, et Euroopa Kohus saaks teha otsuse, olles seejuures veendunud, et esitatud küsimusele antud vastus on vajalik eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses oleva kohtuasja lahendamiseks ning et liikmesriikide valitsused ja teised huvitatud pooled saavad tõhusalt kasutada seisukohtade esitamise võimalust vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklile 23.

36 Kuna küsimuse põhjuseid ei ole piisavalt selgitatud, ei ole Euroopa Kohtul võimalik anda sellele tarvilikku vastust.

37 Neil asjaoludel tuleb tuvastada, et teine küsimus on ilmselgelt vastuvõetamatu.

Kohtukulud

38 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse kõnealune kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2006. aasta määrust (EÜ) nr 561/2006, mis käsitleb teatavate autovedusid käsitlevate sotsiaalõigusnormide ühtlustamist ja millega muudetakse nõukogu määrusi (EMÜ) nr 3821/85 ja (EÜ) nr 2135/98 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 3820/85, ja eelkõige selle artikli 8 lõiget 8 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus liikmesriigi õigusnormid, milles on ette nähtud need tingimused, millistel sõidukijuht võib nõuda tema kutsetegevuses tekkinud majutuskulude hüvitamist.**

2. **Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Wrocław'i Wrocław-Śródmieście ringkonnakohus, Poola) teine küsimus on ilmselgelt vastuvõetamatu.**

Allkirjad